

EESTI 2006. AASTA III KVARTALI ESIALGSE MAKSEBILANSI KOMMENTAAR

- **Eesti majanduse jätkuvalt kiire kasv ning suur tarbimis- ja investeringuvajadus tõid kaasa välistasakaalu mõningase halvenemise. Eesti maksebilansi jooksevkonto puudujääk moodustas 2006. aasta III kvartalis 12,4% nelja viimase kvartali oodatavast SKPst (vt tabel 1 ja joonis 1) ¹. Absoluutväärtuses oli puudujääk 6,6 miljardit krooni, olles ligi 70% suurem kui 2005. aasta III kvartalis ning jäädes pisut alla eelmise kvartali tasemele.**
- **Jooksevkonto puudujäägi suurenemist mõjutas eelkõige väliskaubanduskonto defitsiidi kasv.**
- **Väliskapitali sissevool toimus põhiliselt muu investeringukapitalina.**
- **Jätkus viimastele kvartalitele iseloomulik kapitali sissevool kapitalikonto kaudu.**
- **Maksebilansi reservvara kasvas 3,2 miljardit krooni.**

Rekordiliselt suur **kaupade konto** puudujääk ületas jooksevkonto defitsiiti ligi 2,9 mld krooniga, ulatudes 9,5 mld kroonini ning moodustades 18% sama kvartali hinnangulisest SKPst. Kaupade väljavedu oli 29,4 mld ja sissevedu 38,9 mld krooni, suurenedes aastataguse perioodiga võrreldes vastavalt 16% ja 24%. Kaupade konto puudujäägi kasvu mõjutas eelkõige transpordivahendite, mineraalsete toodete ning keemiakaupade defitsiidi suurenemine.

Kaupade väljaveo suurimad kaubagrupid olid elektroonika- ja naftatooted, puit ja puittooted ning metallitööstuse toodang. Ka kaupade sisseveos olid juhtpositsioonil elektroonikatooted, järgnesid naftatooted, transpordivahendid ja keemiakaupad. Kaupade konto suurima puudujäägiga kaubagrupid olid masinad-seadmed, transpordivahendid ning keemia- ja mineraalsed tooted. Üle miljardi kroonise ülejäägiga olid puit ja puittooted.

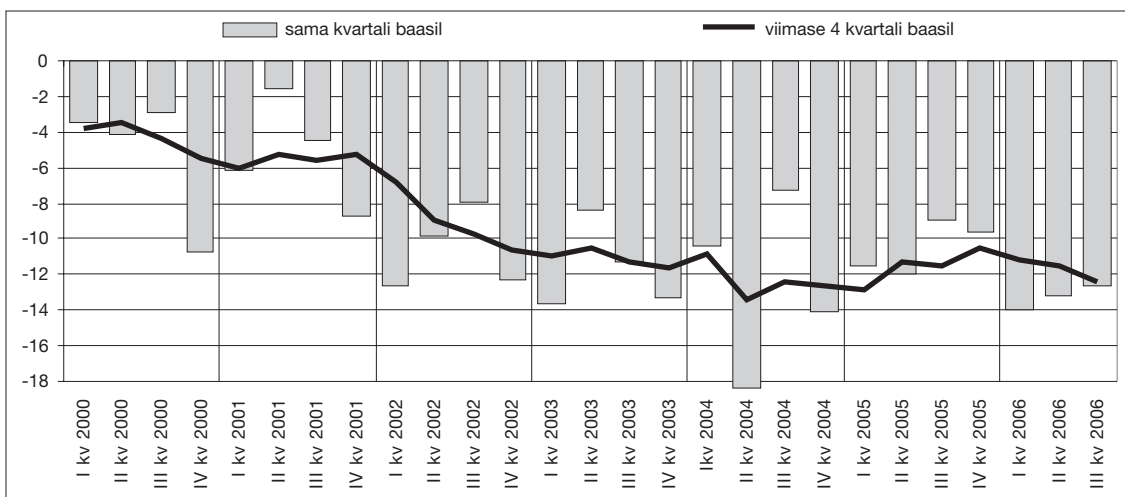
Suurim väliskaubanduspartner oli Euroopa Liit, mis hõlmas 64% kaupade väljaveost ning 73% sisseveost. Väljavedu Euroopa Liidu riikidesse kahanes nii mahult kui osatähtsusest. Selle üks põhjus oli elektroonika-tööstuse toodangu mahu vähenemine. Seevastu naftatooted, mille eksport suurenes aastataguse perioodiga võrreldes 2,3 korda, veeti väljapoole Euroopa Liitu. Aastataguse perioodiga võrreldes on jõudsalt kasvanud SRÜ riikide, eelkõige Venemaa osa nii ekspordis kui impordis. Suurimad ekspordipartnerid olid Soome, Rootsi, Läti, Venemaa ja Gibraltar, impordipartnerid aga Soome, Venemaa, Saksamaa, Rootsi ja Leedu.

Teenuste konto ülejääk moodustas 4,2 mld krooni, olles 2005. aasta III kvartaliga võrreldes suurenenud 0,4 mld krooni võrra. Teenuste müük kasvas 14% ja ost 16%. Teenuste ülejääk suurenes põhiliselt veeteenuste toel, eelkõige mereveo reisijate ja kauba osas. Veeteenuste eksport kasvas kiiremini kui import; seda soodustas ASi Tallink Grupp laienemine. Teenuste ülejääki suurendasid ka seni suhteliselt tagasihoidliku käibega olnud arvuti- ja infoteenused. Tähtsusest teise teenuseliigi ehk reisiteenuste ülejääk vähenes 10%. Kolmandal kohal

¹ Jooksevkonto puudujääk reinvesteeringut tuluta, mille puhul reaalsel rahaliikumist ei toimu, moodustas viimase nelja kvartali baasil 8,3% oodatavast SKPst.

Tabel 1. Eesti maksebilanss (mln kr)

Kirje	2002		2003		2004				2005					2006		
	Kokku	Kokku	I	II	III	IV	Kokku	I	II	III	IV	Kokku	I	II	III	
Jooksevkonto	-12 908,0	-15415,6	-3616,7	-6 714,5	-2 659,1	-5 361,3	-18 351,6	-4 474,9	-5 230,9	-4 006,4	-4 426,2	-18138,4	-6 362,4	-6 815,9	-6634,4	
Kaubad ja teenused	-8 564,6	-10199,6	-1874,8	-4 988,7	-1 572,0	-3 483,2	-11 918,7	-2 149,5	-2 823,2	-2 338,2	-3 356,9	-10667,8	-3 862,5	-4 622,3	-5269,6	
Kaubad	-18 455,3	-21666,7	-4647,5	-8 737,1	-5 921,4	-6 193,0	-25 499,0	-4 366,8	-6 208,4	-6 166,0	-6 554,7	-23295,8	-5 743,7	-8 534,4	-9490,1	
kreedit (FOB)	57 948,7	63443,7	16930,6	18 019,9	19 183,0	21 066,0	75 199,5	21 409,6	23 606,6	25 320,7	27 811,2	98148,2	28 381,0	30 796,7	29446,5	
deebet (FOB)	-76 404,0	-85110,4	-21578,1	-26 756,9	-25 104,4	-27 259,1	-100 698,5	-25 776,4	-29 815,0	-31 486,7	-34 366,0	-121444,0	-34 124,7	-39 331,1	-38936,7	
Teenused	9 890,7	11467,1	2772,7	3 748,4	4 349,4	2 709,8	13 580,3	2 217,3	3 385,2	3 827,7	3 197,9	12628,1	1 881,2	3 912,1	4220,5	
kreedit	28 164,3	30674,0	7334,1	9 479,4	9 969,1	8 883,7	35 666,4	7 872,9	10 098,5	10 796,6	11 068,2	39836,2	8 192,8	11 210,1	12270,8	
deebet	-18 273,6	-19206,9	-4561,4	-5 731,0	-5 619,8	-6 173,9	-22 086,1	-5 655,6	-6 713,3	-6 968,9	-7 870,3	-27208,2	-6 311,6	-7 298,0	-8050,3	
Tulu	-5 391,1	-7375,2	-1954,2	-1 763,3	-1 169,3	-3 064,2	-7 950,9	-2 494,9	-2 976,4	-1 839,9	-1 418,2	-8729,3	-2 375,5	-2 694,1	-1432,0	
kreedit	3 371,3	3449,5	647,7	1 238,8	1 912,0	1 686,0	5 484,4	1 579,8	1 837,0	2 773,0	2 273,2	8463,0	2 322,3	2 986,0	3365,9	
deebet	-8 762,4	-10824,8	-2601,8	-3 002,1	-3 081,2	-4 750,2	-13 435,3	-4 074,6	-4 813,4	-4 612,9	-3 691,4	-17192,3	-4 697,8	-5 680,0	-4798,0	
Jooksevülekanded	1 047,7	2159,2	212,3	37,4	82,2	1 186,1	1 518,0	169,5	568,7	171,6	348,8	1258,7	-124,3	500,4	67,2	
kreedit	2 065,6	3670,7	687,3	1 028,8	972,0	2 588,6	5 276,7	1 398,1	1 670,3	1 350,4	1 848,6	6267,4	1 336,8	1 846,6	1418,2	
deebet	-1 017,9	-1511,5	-475,0	-991,3	-889,8	-1 402,5	-3 758,7	-1 228,6	-1 101,5	-1 178,8	-1 499,8	-5008,7	-1 461,1	-1 346,2	-1351,0	
Kapitali- ja finantskonto (reservarata)	13 055,3	18260,3	3307,6	7 116,2	3 616,6	7 492,4	21 532,8	6 698,7	3 266,6	4 521,3	8 748,6	23235,2	5 898,6	7 690,1	10483,0	
Kapitalikonto	636,4	685,2	65,3	154,4	117,6	808,0	1 145,3	468,9	327,3	181,3	789,9	1767,5	1 191,3	1 300,7	957,8	
Finantskonto	12 418,9	17575,1	3242,4	6 961,8	3 499,0	6 684,4	20 387,5	6 229,7	2 939,3	4 340,0	7 958,7	21467,6	4 707,3	6 389,5	9525,3	
Otseinvesteeringud	2 611,8	10716,0	2058,8	1 840,0	835,3	4 012,7	8 746,9	13 786,5	15 458,3	2 654,5	-2 880,1	29019,2	5 766,9	-504,8	576,1	
Välismaal	-2 188,4	-2149,2	-1007,9	-834,5	-988,9	-557,3	-3 388,6	-892,2	-2 529,8	-1 642,1	-2 663,2	-7727,3	-1 830,7	-3 635,2	-4883,1	
Eestis	4 800,2	12865,3	3066,7	2 674,5	1 824,3	4 570,0	12 135,5	14 678,6	17 988,1	4 296,6	-216,9	36746,4	7 597,7	3 130,4	5459,1	
Portfelliinvesteeringud	2 442,4	2 431,6	-681,0	5 569,3	-2 234,9	6 449,2	9 102,6	-5 576,7	-20 959,0	-5 331,6	4 454,7	-27412,6	-11 975,2	-1 292,8	-6416,5	
Nõuded	-3 182,9	-5351,6	-767,7	-183,7	-2 443,1	-1 381,2	-4 775,7	-3 692,5	-2 575,7	-4 609,4	59,3	-10818,4	-5 618,7	-1 725,0	-7766,0	
Omandiväärtpaberid	9,1	-1028,9	-441,6	-565,5	-544,6	-1 341,8	-2 893,5	-1 373,5	-1 243,1	-1 467,8	-764,5	-4848,9	-1 243,2	-1 044,8	-860,5	
Võlaväärtpaberid	-3 192,0	-4322,7	-326,2	381,7	-1 898,4	-39,4	-1 882,2	-2 319,0	-1 332,6	-3 141,6	823,8	-5969,5	-4 375,5	-680,2	-6905,5	
Kohustused	5 625,3	7783,2	86,7	5 753,1	208,1	7 830,4	13 878,3	-1 884,2	-18 383,2	-722,2	4 395,4	-16594,2	-6 356,5	432,3	1349,5	
Omandiväärtpaberid	912,2	1526,9	147,3	459,6	707,1	891,3	2 205,3	-9 703,8	-10 127,2	842,0	2 809,3	-16179,6	-29,0	329,1	1288,5	
Võlaväärtpaberid	4 713,1	6256,2	-60,5	5 293,4	-499,0	6 939,1	11 673,0	7 819,5	-8 256,0	-1 564,2	1 586,1	-414,6	-6 327,5	103,1	61,0	
Tuletisinstrumentid	-63,7	-19,3	68,1	-42,6	-62,2	28,3	-8,3	45,4	-62,8	-74,9	-5,3	-97,7	103,8	42,1	-34,9	
Nõuded	-43,2	-139,2	56,5	-5,5	-18,7	-67,4	-35,1	61,9	-42,9	-24,7	19,3	13,5	96,8	-7,3	-59,2	
Kohustused	-20,5	120,0	11,7	-37,1	-43,5	95,7	26,8	-16,5	-19,8	-50,2	-24,6	-111,2	7,0	49,4	24,3	
Muud investeeringud	7 428,4	4446,8	1796,4	-405,0	4 960,8	-3 805,8	2 546,4	-2 025,4	8 502,7	7 092,0	6 389,5	19958,8	10 811,8	8 144,9	15400,7	
Nõuded	695,1	-2284,6	-1763,9	-4 918,3	2 163,0	-6 649,6	-11 168,8	-12 047,9	5 477,4	-2 127,6	-2 008,9	-10706,9	-5 138,4	1 097,6	8545,5	
Pikaajalised	-1 083,0	-565,7	-1154,6	-1 903,9	250,0	-3 244,1	-6 052,6	-1 961,8	-3 678,6	3 096,5	7 975,9	5432,1	-866,7	-1 547,0	-279,8	
Lühiajalised	1 778,1	-1718,9	-609,3	-3 014,4	1 913,0	-3 405,5	-5 116,1	-10 086,1	9 156,1	-5 224,1	-9 984,8	-16139,0	-4 271,7	2 644,6	8825,3	
Kohustused	6 733,3	6731,4	3560,3	4 513,3	2 797,8	2 843,8	13 715,1	10 022,5	3 025,3	9 219,6	8 398,3	30665,7	15 950,2	7 047,3	6855,2	
Pikaajalised	1 829,0	4309,1	692,3	998,8	-512,4	2 561,8	3 740,5	2 690,0	1 886,7	6 055,0	5 454,0	16085,6	4 623,7	12 727,1	-1818,5	
Lühiajalised	4 904,3	2422,3	2868,0	3 514,5	3 310,1	282,0	9 974,7	7 332,5	1 138,6	3 164,6	2 944,3	14580,1	11 326,5	-5 679,8	8673,7	
Vead ja täpsustused	779,5	-532,7	-159,3	323,4	1 060,2	-980,1	244,2	467,6	471,1	-471,1	-680,4	-212,8	-810,6	931,2	-640,0	
Üldbilanss	926,8	2312,1	-468,4	725,1	2 017,7	1 151,0	3 425,4	2 691,4	-1 493,3	43,8	3 641,9	4883,9	-1 274,3	1 805,4	3208,6	
Reservvara	-926,8	-2312,1	468,4	-725,1	-2 017,7	-1 151,0	-3 425,4	-2 691,4	1 493,3	-43,8	-3 641,9	-4883,9	1 274,3	-1 805,4	-3208,6	

Joonis 1. Jooksevkonto saldo SKP suhtes (%)

olevate muude äriteenuste ülejääk kahanes ligi 50%. Teenuste konto kogukäibe struktuur jäi enam-vähem samaks: veoteenused moodustasid sellest 42%, reisiteenused 30% ja muud äriteenused 16%.

Teenuste osas olid Eesti peamisteks äripartneriteks ELi liikmesriigid, mis hõlmasid teenuste müügist 73% ja ostust 76%. Suurim positiivne saldo oli Eestil Soomega (2,6 mld krooni) ja suurim negatiivne saldo Saksamaaga (0,4 mld krooni).

Sisemajanduse koguprodukti otseste komponentide, kaupade ja teenuste eksport kokku kasvas aeglasemalt kui import, mistõttu nende negatiivne saldo suurenes 2005. aasta III kvartali 6,4%lt 8,7%ni 2006. aasta III kvartalis viimase nelja kvartali oodatava SKP suhtes.

Tulukonto puudujääk vähenes viiendiku võrra ja moodustas 1,4 mld krooni. Eesti investorite välismaal teenitud tulu (kreeditskäive) kasvas 21% ja oli ligi 3,4 mld krooni. Sellest 42% moodustas tööjõutulu ning ülejäänud investeeringutulu, millest omakorda 61% oli reinvesteeritud tulu. Mitteresidentide poolt Eestisse paigutatud kapitalilt ja tööjõult teenitud tulu (deebetkäive) oli 4,8 mld krooni. Mitteresidentide tulust hõlmas investeeringutulu 94%, millest 70% oli reinvesteeritud tulu. Jättes tulukontost välja reinvesteeritud tulu, mille puhul reaalselt rahaliikumist ei toimu, oli tulukonto ligi 0,6 mld kroonise ülejäägiga.

Tööjõu vaba liikumine on pidevalt suurendanud nii residentide välismaal teenitud kui ka mitteresidentide Eestis teenitud tööjõutulu. Esimene kasvas vaadeldaval perioodil 76% ja viimane 87%, moodustades vastavalt 1,4 ja 0,3 mld krooni. Residentide välismaal saadud tööjõutulu teeniti peamiselt Soomes, Ühendkuningriigis, Iirimaa ja Rootsis. Eestis teenisid tööjõult põhiliselt Soome, Rootsi, Poola ja Ukraina residentid.

Valdav osa residentide välismaal teenitud investeeringutulust pärines Euroopa Liidu liikmesriikidest (84%). Residentid said investeerimistulu põhiliselt Lätist ning Leedust, väiksemal määral Venemaalt ja Saksamaalt. Suurema osa residentide investeerimistulust teenisid finantsvahenduse (63%) investorid, aga mõningal määral ka kinnisvara, rentimise ja äritegevuse ning hulgi- ja jaekaubanduse investorid. Eestis investeerimistulu teeninud mitteresidentid pärinesid peamiselt ELi riikidest (94%). Eestis teenisid investeeringutelt põhiliselt Rootsi, Soome, Ühendkuningriigi ning Saksamaa investorid. Ka mitteresidentide investeerimistulust teeniti põhiosa finantsvahendusest, hulgi- ja jaekaubandusest ning töötlevast tööstusest.

Jooksevülekannete ja kapitalikonto ülejääk kokku suurenes aastataguse perioodiga võrreldes ligi kolm korda ning moodustas 1 mld krooni. Ülejääk kasvas eelkõige kapitalikonto arvel (laekumised ELi struktuurifondidest ja saastekvootide müük); jooksevülekannete tagasihoidlik positiivne saldo oli veelgi väiksem kui aasta tagasi.

FINANTSKONTO ülejääk suurenes 2006. aasta II kvartaliga võrreldes ligi poole võrra ja moodustas 9,5 mld krooni. Väliskapitali sissevool toimus põhiliselt muude investeringutena ja mõnevõrra ka otseinvesteringutena.

Otseinvesteringute sissevool oli 0,6 mld krooni ulatuses suurem kui väljavool. Välisriikide otseinvesteringud Eestis suurenesid 5,5 mld ning Eesti residentide otseinvesteringud välismaal 4,9 mld krooni võrra.

Otseinvesteringute sissevoolust ligi 60% oli reinvesteeritud tulu, 26% muu otseinvesteringukapital ning 15% investeringud aktsia-/osakapitali. Otseinvesteringud pärinesid põhiliselt Rootsist ja Soomest; ELi osatähtsus oli ligi 100%. Üle poole otseinvesteringutest tehti finantsvahendusse, viiendik töötlevasse tööstusse ning kümnendik ehitusse.

Residentide välismaale tehtud otseinvesteringute struktuuris hõlmasid 58% aktsia-/osakapitali investeringud, 24% reinvesteeritud tulu ning 18% muu otseinvesteringukapital. Investeeriti peamiselt Soome, Leetu ja Läti. Euroopa Liidu osatähtsus oli 82%. Ligi poole otseinvesteringutest välismaale tegid kinnisvara, rentimise ja äritegevuse investorid ning kolmandiku finantsvahenduse investorid.

Portfelliinvesteringute negatiivne saldo oli 6,4 mld krooni. Portfelliinvesteringute nõuded suurenesid eelmise kvartaliga võrreldes 7,8 mld krooni. See tulenes peamiselt valitsemissektori võlaväärtpaberite ja rahaturuinstrumentide ning krediidasutuste võlaväärtpaberite nõuete kasvust. Kohustused kasvasid 1,3 mld krooni võrra ning selle tingis muude sektorite omandiväärtpaberite kohustuste suurenemine.

Muude investeringute netosissevool oli 15,4 mld krooni. Nõuded vähenesid 2006. aasta II kvartaliga võrreldes 8,5 mld krooni võrra eelkõige krediidasutuste sularaha ja hoiuste nõuete vähenemise tõttu. Muude investeringute kohustused suurenesid 6,9 mld krooni võrra peamiselt krediidasutuste sularaha ja hoiuste ning muude sektorite laenu- ja kaubanduskrediidi kohustuste kasvu tõttu.

* * * * *

2006. aasta II kvartali maksebilansi jooksevkonto puudujääk oli täpsustatud andmetel 6,8 mld krooni ehk 11,5% viimase nelja kvartali SKP suhtes.

2006. aasta esialgne maksebilanss avaldatakse Eesti Panga koduleheküljel (<http://www.eestipank.info>) 26. märtsil 2007 kell 12.

Avaldamisel või tsiteerimisel palume viidata allikale.

Eesti Panga rahvusvaheliste ja avalike suhete osakond